

Sygn. akt: III U 528/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 04 listopada 2014r. w O.

sprawy z odwołania M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania M. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 05.03.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. oddala odwołanie,
2. oddala wniosek pełnomocnika odwołującego o przyznanie wynagrodzenia za reprezentowanie odwołującego z urzędu.

UZASADNIENIE

M. B. w piśmie z dnia 08.03.2013r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 05.03.2013r., odmawiającej mu prawa do renty socjalnej.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zarówno Lekarz Orzecznik ZUS jak i Komisja Lekarska ZUS stwierdziła, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy, dlatego nie spełnia warunków do przyznania mu prawa do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

M. B. (ur. (...)) w okresie od 01.01.2003r. do 31.05.2004r. pobierał rentę socjalną.

W dniu 07.01.2013r. złożył w ZUS wniosek o rentę socjalną. W związku z powyższym został skierowany na badania lekarskie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 24.01.2013r. stwierdził, że odwołujący nie jest

całkowicie niezdolny do pracy. Orzeczenie to zostało zakwestionowane przez odwołującego, dlatego sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS II Oddział w W., która w orzeczeniu z dnia 22.02.2013r. ustaliła, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Wobec powyższego ZUS zaskarżoną decyzją z dnia 05.03.2013r. odmówił M. B. prawa do renty socjalnej.

W ocenie Sądu odwołanie M. B. nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Zgodnie z art.5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Definicja osoby całkowicie niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stwierdza, iż całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

W świetle w/w przepisów skuteczność odwołania była uzależniona od ustalenia, czy M. B. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Poza sporem jest bowiem, że naruszenie sprawności organizmu, które mogłoby skutkować tą niezdolnością powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej, tj. w okresie nauki w szkole podstawowej.

W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy odwołującego Sąd dwukrotnie dopuszczał dowód z opinii biegłych lekarzy.

Pierwszy zespół biegłych stanowili: neurolog W. T., psycholog L. K., psychiatra A. K. i otolaryngolog A. S..

W opinii z dnia 11.05.2013r. biegli rozpoznali u odwołującego upośledzenie umysłowe lekkie oraz w wywiadzie reakcję adaptacyjną depresyjną - reakcję żałoby oraz stwierdzili, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy.

W uzasadnieniu biegli wskazali, że M. B. po śmierci matki przechodził reakcję adaptacyjną depresyjną, co znacząco zdezorganizowało wówczas jego funkcjonowanie. Aktualnie u odwołującego biegli rozpoznali upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim i wskazali, że nawet jeśli odwołujący społecznie i intelektualnie funkcjonuje na poziomie upośledzenia w stopniu umiarkowanym, jak wskazano w ostatnim zaświadczeniu - to wynika to z zaniedbań środowiskowych, a nie z rzeczywistego potencjału intelektualnego pacjenta, co też zostało potwierdzone podczas ostatniej hospitalizacji psychiatrycznej. Biegli wskazali, że odwołujący sam przyjechał na badanie, jest zorientowany w swojej sytuacji orzeczniczej, wspomaga się dokumentacją, w której ma niezłe rozeznanie, odwołujący komunikatywnie jest dość sprawny i skuteczny w osiąganiu zamierzonych celów.

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniósł M. B.. W sporządzonym przez siebie piśmie z dnia 15.07.2013r. (k. 41a.s.) podniósł, iż wnosi o ponowne przebadanie, gdyż przez okres 5 lat pobierał rentę.

Sąd uwzględnił ten wniosek i dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu psychiatrii M. F. i psychologii H. P..

Biegłe w opinii z dnia 07.12.2013r. rozpoznały u M. B. upośledzenie umysłowe lekkie oraz cechy organicznego uszkodzenia w ośrodkowym układzie nerwowym oraz stwierdziły, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy.

W uzasadnieniu biegłe stwierdziły, że odwołujący od lat ma rozpoznane upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, z okresowymi zaburzeniami zachowania i wahaniami nastroju. Przez całe życie nigdy, nigdzie zarobkowo nie pracował. Potrafi pisać, czytać. Jest zorientowany w swojej sytuacji - również orzeczniczej - komunikatywny.

Zastrzeżenia także do tej opinii wniósł odwołujący, który na tym etapie był już reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika z urzędu. W piśmie z dnia 15.05.2014r. pełnomocnik odwołującego wniósł o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłych, celem wypowiedzenia się czy stan zdrowia odwołującego się uległ jakiegokolwiek zmianie od 1999r., kiedy to uznano M. B. za osobę niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym oraz, uznając go za całkowicie niezdolnego do pracy, przyznano mu rentę na okres 5 lat, jeśli nastąpiła jakakolwiek zmiana w stanie zdrowia odwołującego się, to na czym polegała, co było jej przyczyną oraz jaki miała ona wpływ na uznanie go obecnie za osobę zdolną do pracy, jeśli stan zdrowia odwołującego się nie uległ zmianie, to z czego wynikał fakt uznania go za osobę niezdolną do pracy w roku 1999 a zdolną do pracy obecnie.

Sąd uwzględnił powyższy wniosek, co skutkowało sporządzeniem przez biegłych M. F. i H. P. opinii uzupełniającej. W opinii z 26.07.2014r. biegłe podtrzymały swą wcześniejszą opinię.

Biegłe wskazały, że M. B. w latach 1999-2004 pobierał rentę socjalną, a podstawą do przyznania tego świadczenia było orzeczenie (...) ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w O. z dnia 13.05.1999r., w którym zaliczono ubezpieczonego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do 31.05.2004r. W dniu 05.05.2004r. do ZUS wpłynął wniosek odwołującego o ponowne ustalenie uprawnień do renty socjalnej. Orzeczeniem Lekarza orzecznika ZUS z dnia 14.06.2004r. odwołujący został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy, wobec czego ZUS decyzją z dnia 23.06.2004r. odmówił mu prawa do renty socjalnej. Również biegli sądowi w wydanej w dniu 09.08.2004r. opinii uznali, że jest on częściowo niezdolny do pracy a Sąd Apelacyjny w Warszawie odwołanie oddalił. Biegłe dodały, że w chwili wydawania przez nie opinii w dniu 07.12.2013r. w aktach sprawy istniało orzeczenie mówiące o zaliczeniu odwołującego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, dotyczące tylko okresu lat 1999 - 2004, aż do orzeczenia z dnia 20.03.2014r., mówiącego również o zaliczeniu odwołującego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe. Przez okres 10 lat nic nie wiadomo na temat niepełnosprawności odwołującego, niemniej jednak orzeczenie stopnia niepełnosprawności nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym. Dodały, iż odwołujący ubiega się o rentę socjalną, a w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej nie miał orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy.

W piśmie z dnia 06.10.2014r. pełnomocnik odwołującego wniósł o wezwanie biegłych na rozprawę celem wydania ustnej opinii uzupełniającej podnosząc, że w opinii uzupełniającej z dnia 26.07.2014r. biegłe nie odpowiedziały na żadne z postawionych im pytań. Wskazał, że biegłe ograniczyły się jedynie do przytoczenia stanu faktycznego, tj. historii orzeczeń, jakie zostały wydane w sprawie skarżącego, nie odniosły się zaś do stanu zdrowia M. B., dlatego ich opinia jest nieprzydatna w sprawie.

Na rozprawie w dniu 04.11.2014r. Sąd na podstawie art. 217 § 3 kpc oddalił powyższy wniosek uznając, że nie ma potrzeby sporządzania kolejnej opinii uzupełniającej, gdyż okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Wskazać trzeba, że M. B. pobierał rentę socjalną w okresie od 01.10.2003r. do 31.05.2004r., a więc przez krótki okres. Obecnie zaskarżona decyzja zapadła po rozpoznaniu jego wniosku o rentę socjalną, złożonego w dniu 07.01.2013r., dlatego w sprawie nie znajdzie zastosowania art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do którego nawiązuje art. 15 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej. Wobec powyższego porównywanie stanu zdrowia odwołującego z okresu pobierania renty socjalnej i obecnego stanu zdrowia nie może mieć przesądzającego znaczenia dla oceny jego zdolności do pracy i nie można oceniać, czy jego stan zdrowia uległ poprawie, czy pogorszeniu w stosunku do stanu sprzed 31.05.2004r. Tym bardziej jest to niecelowe, że ocena stanu zdrowia M. B. po dacie 31.05.2004r. była już przedmiotem postępowania sądowego w sprawie IIIU 1086/04. Z akt rentowych wynika, że decyzją z dnia 23.06.2004r. ZUS odmówił mu prawa do renty socjalnej wobec stwierdzenia przez Lekarza orzecznika, iż jest on tylko częściowo niezdolny do pracy. Odwołanie M. B. od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 09.09.2004r. a apelacja została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 01.04.2005r. (k. 31a.r.). Oba Sądy uznały, że odwołujący jest częściowo niezdolny do pracy i dlatego nie spełnia przesłanek do przyznania renty socjalnej. Między innymi na tę okoliczność właśnie powołały się biegłe w niniejszej

sprawie IIIU 528/13, wydając w lipcu 2014r. opinię uzupełniającą, dlatego należy uznać, iż wypowiedziały się co do pytań zawartych w piśmie pełnomocnika odwołującego z dnia 06.10.2014r.

Biegłe w opinii uzupełniającej odniosły się również do kwestii zaliczenia M. B. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, słusznie przyjmując, iż nie przekłada się to wprost na stopień niezdolności do pracy oraz stopień upośledzenia umysłowego.

Brak jest bowiem podstaw do utożsamienia pojęć prawnych "niezdolności do pracy" i "niepełnosprawności", skoro każde z tych pojęć posiada odmienną definicję legalną. Orzekanie w sprawie ustalenia stopnia niezdolności do pracy oraz w sprawie ustalenia stopnia niepełnosprawności należą do innych organów i stanowić mają konieczną przesłankę prawną dla ustalenia prawa do korzystania z różnego rodzaju świadczeń lub uprawnień. Definicja prawna pojęcia "niepełnosprawności" ujęta została szerzej, aniżeli definicja prawna pojęcia "niezdolności do pracy". W konsekwencji każda osoba, która uzyskała orzeczenie "o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy" jest uznawana równocześnie za "osobę niepełnosprawną", ale nie każda osoba "niepełnosprawna" staje się automatycznie "osobą niezdolną do pracy" (tak np. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 04.06.2014r., III AUa 1148/13, LEX nr 1499017).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż w niniejszej sprawie brak jest podstaw do sporządzania kolejnej opinii uzupełniającej i dlatego oddalił wniosek pełnomocnika odwołującego w tej kwestii.

Sąd jednocześnie uznał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób dostateczny wyjaśnia kwestię niezdolności do pracy odwołującego.

Sąd miał w szczególności na uwadze fakt, iż w niniejszej sprawie na okoliczność stanu zdrowia M. B. wypowiadały się dwa zespoły biegłych lekarzy o specjalnościach odpowiednich do występujących u odwołującego schorzeń, tj. psychiatra i psycholog. Opinie obu zespołów biegłych są ze sobą zbieżne. Biegli dokonali analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej, przeprowadzili wywiad oraz badania odwołującego. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdują się w opiniach są rzeczowe, spójne i logiczne, dlatego zasługują na uwzględnienie. Biegli odnieśli się do schorzeń występujących u M. B., określili stopień ich nasilenia i wpływ na zdolność do pracy.

Podkreślić należy, że sam fakt występowania schorzeń nie może stanowić podstawy do uznania niezdolności do pracy, lecz istotny jest poziom nasilenia choroby, a poziom ten, zdaniem biegłych, u odwołującego nie sięga poziomu całkowitej niezdolności do pracy. Biegli w szczególności zwracają uwagę na samodzielność w codziennym funkcjonowaniu odwołującego, co przekłada się na ocenę jego stopnia upośledzenia umysłowego a tym samym ocenę stopnia niezdolności do pracy. Zwrócić należy uwagę na fakt, iż odwołujący sam dojeżdżał na badania do Ł. i na rozprawy do O., a jest to znaczna odległość, odwołujący jest też osobą komunikatywną, umiejącą się wypowiedzieć w interesujących go kwestiach. Podstawą do żądania przez niego renty socjalnej jest schorzenie psychiatryczne i poziom jego sprawności umysłowej. W świetle w/w okoliczności prawidłowy jest więc wniosek biegłych o jego upośledzeniu w stopniu lekkim. Orzekając w sprawie Sąd miał również na uwadze fakt, iż pierwszy zespół biegłych wskazał, że po śmierci matki w 2003r. odwołujący przechodził reakcję adaptacyjną depresyjną, co znacząco zdeorganizowało wówczas jego funkcjonowanie. Biegli z tego zespołu zwrócili też uwagę na fakt, że w toku badania w ZUS w dniu 24.01.2013r. odwołujący wskazał nazwisko aktualnego prezydenta, wymieniał kolejno poprzednich, podawał stolice, największą rzekę a okoliczność ta pośrednio wpływa na ocenę jego sprawności umysłowej.

Mając powyższe na uwadze Sąd podzielił wniosek w/w zespołów biegłych o nie spełnieniu przesłanki całkowitej niezdolności do pracy M. B.. Powyższe skutkuje uznaniem, że odwołujący nie spełnia warunków do przyznania prawa do renty socjalnej.

Z tych względów Sąd w oparciu o art. 477¹⁴§ 1 kpc oddalił odwołanie M. B. od decyzji ZUS z dnia 05.03.2013r.